บทที่ ๖
คนใหม่และวิธีการใหม่ ค.ศ. ๑๘๖๘–๑๘๗๓

การจัดตั้งองค์กรของจักรกลบริหารราชการใหม่—คณาธิปไตยรัชสมัยเมอิจิ—การยกเลิกแว่นแคว้นศักดินา—การปฏิรูปภาษีที่ดิน—การรวมอำนาจสู่ศูนย์กลาง—คณะผู้แทนอิวาคูรา (Iwakura)

การตัดสินใจในวันที่ ๓ มกราคม ค.ศ.๑๘๖๘ ภายหลังสัตสุมาและพันธมิตรได้เข้าควบคุมพระราชวังนั้นยังไม่เป็นที่รู้กันอย่างเป็นทางการในทันทีทันใด และผู้ชนะของพระจักรพรรดิเองก็ไม่ทราบวิธีดำเนินการ มันเป็นการดีที่ได้แจ้งให้โชกุนทราบว่าสิ้นอำนาจในการยึดครองที่ดินและถือตำแหน่งโชกุน แต่ไม่มีใครทราบว่าเขาจะยอมรับพระราชกฤษฎีกาหรือไม่ ถ้าเขาปฏิเสธ ก็ต้องใช้กำลังบังคับ ดังนั้น สามสัปดาห์ต่อมาเป็นระยะเวลาแห่งข่าวลือและการคาดคะเน ในเมื่อวงในของราชสำนักและรัฐบาลกลางเท่านั้นที่คิดไปต่าง ๆ นานาว่ากำลังเกิดอะไรขึ้น โชชูผู้ได้รับพระราชทานอภัยโทษได้เคลื่อนกำลังเข้าไปในเกียวโต เป็นการเสริมกำลังของฝ่ายผู้ก่อการให้เข้มแข็งขึ้น ในขณะที่โชกุนเคอิกิ ถอนตัวไปโอซากาซึ่งมีกองกำลังส่วนหนึ่งอยู่ใต้บังคับบัญชาของเขาเอง ถึงขนาดนี้แล้ว โชกุนยังปล่อยให้เข้าใจกันว่าเขาได้ละทิ้งความพยายามทุกประการที่จะควบคุมสถานการณ์ แม้เจ้าขุนนางแห่งไอซูและคูวานาต้องการให้เขาสู้ในขณะเดียวกัน โอวาริ และฟูคูอิ ซึ่งเป็นเชื้อสายตระกูลโตกูงาวาได้พยายามหาหนทางประนีประนอม โดยเสนอให้เคอิกิคืนราชทินนามของตน และคืนดินแดนบางส่วนให้เป็นแหล่งรายได้สำหรับพระจักรพรรดิ โชกุนเห็นชอบด้วย อย่างไรก็ตาม เขาก็คาดไว้เช่นนั้นโดยมิได้ทำให้แคว้นสัตสุมากับไอซูเกิดเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน ในวันที่ ๒๘ มกราคม ไอซูและคูวานาได้เคลื่อนกำลังสู่เกียวโต โดยมิได้รับอนุมัติจากโชกุนก่อน วันต่อมา ก็ได้ปะทะกับฝ่ายสัตสุมาและโชชูที่บริเวณนอกเมือง แม้กำลังของสัตสุมาและโชชูจะเหนือกว่าก็เพียงขับฝ่ายไอซูและคูวานา ไปโอซากาเท่านั้น เคอิกิหนีไปเอโดด้วยข้ออ้างว่าราชสำนักได้ถูกกล่อมเกลาให้ตั้งข้อหาเขาเป็นกบฏประเทศชาติได้เผชิญสงครามกลางเมืองอีกครั้งหนึ่ง ครั้งนี้บทบาทของเอโดและโชชูสลับกัน

ในภาคปฏิบัติ ได้มีการหลีกเลี่ยงสิ่งที่เลวร้าย หลายสัปดาห์ที่ผ่านไป กองทัพจักรพรรดิได้เคลื่อนก้าลังมุ่งไปทางตะวันออก แต่มีการต่อสู้เพียงเล็กน้อย เจ้าขุนนางส่วนใหญ่ตามรายทางยอมสยบก่อนกองทัพฝ่ายหน้าไปถึงด้วยซ้ำ โชกุนเคอิกิได้รวบรวมอำนาจขึ้นมาใหม่ถึงขั้นห้ามฝ่ายที่ปรึกษาของตนต่อต้าน ทำให้เอโดถูกยึดครองในต้นเดือนเมษายนและได้มีการเจรจาเงื่อนไขยอมแพ้อย่างเป็นทางการในไม่ช้าต่อมา เงื่อนไขค่อนข้างจะแสดงน้ำใจของฝ่ายชนะ กล่าวคือ เคอิกิต้องปลดเกษียณตนเอง โดยทายาทยังคงมีสิทธิ์ถือที่ดิน ๗๐๐,๐๐๐ โกกุ เท่ากับสัตสุมา และมากกว่าโชชู ๒ เท่า โดยบริวารของโชกุนต้องได้รับคำมั่นว่าจะได้รับการอภัยโทษและจะตั้งสัตย์ปฏิญาณตนจงรักภักดีต่อรัฐบาลใหม่ ข้อเงื่อนไขดังกล่าวทำให้สามารถหลีกเลี่ยงสงครามกลางเมืองได้ ไอซูปฏิเสธข้อตกลงโดยยืนกรานอย่างดึงดันที่จะต่อต้านอยู่อีกถึง ๖ เดือน ในบริเวณเทือกเขาวาคามัตสุ (Wakamatsu) แต่เมื่อเจ้าขุนนางของตนยอมแพ้ที่ปราสาทและกองกำลังทหารก็ยอมแพ้ ตั้งแต่ต้นเดือนพฤศจิกายน ทางตอนเหนือของไอซูจึงยอมแพ้ด้วย นับแต่นั้นมา บริวารของตระกูลโตกูงาวาที่ยังเป็นอิสระมีเพียงส่วนน้อยที่หลบหนีไปตั้งมั่นที่ฮอกไกโด (Hokkaido) จนถึงเดือนมิถุนายนในปีต่อมา

การที่สามารถเอาชนะรัฐบาลกลางได้โดยง่ายดายทำให้ผู้นำสัตสุมาและโชชูโล่งอก เพราะในขั้นต้นนั้น คาดกันว่า การต่อต้านรัฐบาลกลางจักต้องเสี่ยงอันตรายมาก แม้ว่าสัตสุมาและโชชูได้เปรียบมหาศาลในการควบคุมองค์จักรพรรดิ ขุนนางในราชสำนักระดับสูงเป็นปฏิปักษ์และได้ถูกขับออกจากตำแหน่ง ในขณะที่ขุนนางระดับสูงส่วนใหญ่ก็กำลังรอดูท่าทีมากกว่าจะแสดงตนเป็นมิตร แม้แต่แว่นแคว้นของฝ่ายชนะก็มีผลประโยชน์และทรรศนะต่างกัน จึงมีโอกาสเสมอว่าจะเกิดอันตรายจนถึงขั้นแยกสลายกำลังได้ เป็นที่แน่นอนว่าฝ่ายชนะเองก็ไม่สามารถจะบัญชาการทั้งหมดได้อย่างมีเอกภาพ ราชสำนักเองก็ทำไม่ได้เพราะมีแต่เกียรติภูมิโดยไร้อำนาจ คือ ไร้ที่ดิน รายได้ หรือแม้แต่กำลังทหารส่วนตน ไม่มีข้าราชการรอบนอกเมือง หลวง พระราชกฤษฎีกาบังคับใช้ได้ผลเฉพาะเมื่อกองทัพจักรพรรดิกำลังต่อสู้เท่านั้น กองทัพนี้ประกอบด้วยกำลังจากหลายแคว้นซึ่งแต่ละหน่วยอยู่ใต้บัญชาการของแต่ละแคว้น อาจกล่าวได้ว่า ทั่วประเทศเองนั้น การบังคับใช้พระราชกฤษฎีกาย่อมเป็นไปแล้วแต่ความพอใจของเจ้าขุนนางโดยส่วนตัว เมื่อการบริหารราชการส่วนกลางหยุดชะงัก หลายสัปดาห์แรกของต้นปี ๑๘๖๘ จึงเป็นระยะที่ญี่ปุ่นไม่มีรัฐบาลกลาง

หนทางที่จะแก้ไขคือการแสวงหาแนวใหม่ของโชกุน ดังที่คนร่วมสมัยหลายคนคาด

ว่าคงเป็นเช่นนั้น แต่ก็มีอุปสรรคกีดขวางมิให้เป็นดังกล่าว ทั้งสัตสุมาและโชชูเองซึ่งเป็นคู่แข่งเอง ก็ไม่สามารถจะตั้งตนเป็นใหญ่ได้อย่างเด่นชัด อีกทั้งยังไม่เป็นที่นิยมในกลุ่มคนส่วนมาก ยิ่งกว่านั้น ฐานะเดิมของสองแว่นแคว้นส่วนตนก็ไม่เอื้ออำนวยให้เป็นใหญ่ได้ตามประเพณีเดิม และยิ่งเป็นไปไม่ได้ที่จะขยายพื้นที่การปกครองของตนครอบคลุมทั้งประเทศ จึงเป็นการจำเป็นที่จะต้องหาโครงสร้างสถาบันใหม่เพื่อการปกครองที่มีประสิทธิผล อุปนิสัยความสะเทือนในอารมณ์ และข้อเท็จจริงที่ว่ารัฐบาลเดิมต่อต้านล้วนทำให้เกิดความมั่นใจยิ่งขึ้นว่า การปกครองใหม่ต้องมีราชสำนักเป็นศูนย์กลาง นอกเหนือจากนั้นก็เป็นเรื่องต้องกำหนดว่าด้วยนามและลักษณะของสถาบันการเมือง บุคคลผู้ที่ควรควบคุมการเมือง และนโยบายที่เขาจะต้องดำเนินการ การกำหนดตัดสินใจในเรื่องดังกล่าวล้วนขมวดปมเป็นเรื่องสำคัญในประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นเป็นเวลาอีก ๕ ปีต่อมา

กระบวนการเริ่มด้วยความพยายามที่จะรักษาพันธมิตรต่อต้านโตกูงาวาให้กว้างที่สุดเท่าที่จะกว้างได้ ถ้าจะให้สงครามกลางเมืองสำเร็จผล รัฐบาลต้องเปิดหนทางกว้างแก่ทุกองค์ประกอบที่จะเป็นปัจจัยล้มรัฐบาลกลาง หรืออย่างน้อยก็เปิดทางให้แก่กลุ่มต่อไปนี้ที่มีคุณสมบัติตามสถานะของตน คือ ขุนนางในราชสำนัก ขุนนางชั้นผู้ใหญ่ ซามูไรผู้บริหารส่วนแว่นแคว้น และแม้แต่ผู้แทนของความเคลื่อนไหวของฝ่ายหัวรุนแรง ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสะท้อนเด่นชัดเบื้องต้นของการร่างรัฐธรรมนูญและการแต่งตั้งในวันที่ ๓ มกราคม ค.ศ.๑๘๖๘ คณะกรรมการแห่งราชสำนักได้เริ่มขั้นแรกโดยการแต่งตั้งที่ปรึกษาแห่งราชสำนักใหม่แทนชุดเก่าที่ถูกขับออกไป ประมุขของระบอบคือพระราชวงศ์ เป็นการระงับความขัดแย้งด้วยเรื่องความเหมาะสมของตัวบุคคลในคณะรัฐประหาร ประมุขนี้จะทรงมีขุนนางในราชสำนักสองคนเป็นรองประมุข ทั้งสองคนมีบทบาทสำคัญในการเมืองต่อต้านโตกูงาวามาก่อน คือ ซันโจ (Sanjo Sanetomi) และอิวาคูรา (Iwakura Tomomi) ขุนนางอีกสามคนก็ได้รับบำเหน็จให้เป็นกรรมการอาวุโส (Gijo) ร่วมกับสองพระราชวงศ์และเจ้าขุนนางศักดินาอีก ๕ คน ซึ่งมีกำลังทหารจุกช่องล้อมวังอยู่ คือ ขุนนางแห่งสัตสุมา โตซา ฮิโรชิมา โอวาริ และฟูคูอิ ขุนนางในราชสำนักชั้นผู้น้อยและซามูไรอีกสามคนจากแต่ละแว่นแคว้นในห้าแว่นแคว้นดังกล่าวได้เป็นกรรมการรองอาวุโส (Sanyo) โชชูได้เข้าร่วมเพิ่มเติมในเวลาต่อมา ในเดือนกุมภาพันธ์ แบบอย่างนี้ได้ขยายตัวออกไปโดยการตั้งกระทรวงทบวงกรมเพื่อบริหารราชการ ประธานของหน่วยราชการเหล่านี้คือกรรมการอาวุโส โดยมีกรรมการรองอาวุโสเป็นรองหรือผู้ช่วยในการรับผิดชอบงานตามหน่วยงาน ความเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มจำนวนกรรมการ และเพื่อเปิดทาง

สร้างพันธมิตรให้กว้างโดยการรับแคว้นโอวาจิมา (Owajima) คูมาโมโต (Kumamoto) และโตโตริ (Tottori) เป็นพันธมิตรกระทั่งถึงต้นเดือนมิถุนายน ได้มีการแต่งตั้งกรรมการรองอาวุโสเพิ่มเติมประมาณกว่า ๑๐๐ คน แต่โดยเหตุที่หน้าที่การงานที่ไม่ระบุชัดแจ้ง และไม่มีกลไกที่จะให้ดำเนินการจึงถือว่าเป็นความเคลื่อนไหวมุ่งที่จะสร้างอิทธิพลต่อความคิดเห็น

อีกสองวิธีการก็มีจุดประสงค์ดังกล่าว วิธีการแรกซึ่งประกาศเมื่อเดือนมีนาคมเป็นการเรียกประชุมผู้แทนจากทุกแคว้น เพื่อจัดตั้งสภาที่ปรึกษา (Consutative Assembly) เป็นการแสวงหาความคิดเห็นและความสนับสนุนจากเหล่าขุนนางศักดินาฯ วิธีการที่สองที่รู้จักกันดี คือ พระราชปฏิญญาณ (Charter Oath) แห่งวันที่ ๖ เมษายน ค.ศ.๑๘๖๘ เป็นคำประกาศเจตจำนงของรัฐบาลในพระนามของพระจักรพรรดิให้คำมั่นว่า การกำหนดนโยบายจักพึ่งพาการปรึกษาหารืออย่างกว้างขวางและจะขจัด "จารีตประเพณีอันต่ำทรามแห่งอดีตกาล"[๒๙] นั่นย่อมหมายความโดยปริยายอยู่แล้วว่า การปกครองแบบเดิมของรัฐบาลกลางที่แยกตัวเป็นพิเศษจะต้องไม่ย้อนรอยกลับมาอีก และจะต้องไม่จัดตั้งรัฐบาลเช่นนั้นอีก คำมั่นนี้เป็นการให้หลักประกันแก่ผู้ที่ระแวงสัตสุมาและโชชู เละเพื่อเป็นการปูพื้นฐานการแก่การประนีประนอมกับฝ่ายโตกูงาวา และบรรดาข้าราชการดั้งเดิม ซึ่งยังเป็นที่ต้องการให้เข้าช่วยการบริหารราชการแผ่นดินให้ราบรื่น

เมื่อเอโดยอมแพ้แล้ว ก็สิ้นความจำเป็นที่จะต้องแสดงความสนับสนุนอย่างพร้อมเพรียงต่อระบอบใหม่ แม้การต่อสู้ยังดำเนินไปในภาคเหนือ ยิ่งกว่านั้น ความหวังที่จะได้ที่ดินของโตกูงาวาย่อมหมายความว่าเกียวโตจักต้องได้ปกครองบ้างในระยะสั้น ทำให้เกิดความปรารถนาว่า การบริหารราชการควรประกอบด้วยบุคคลกลุ่มน้อยในตำแหน่งระดับสูง ในเดือนมิถุนายน ค.ศ.๑๘๖๘ จึงมีการจัดตั้งองค์กรครั้งใหญ่โดยจุดมุ่งหมายที่จะบังคับใช้หลักการต่าง ๆ ของพระราชปฏิญญาณให้บังเกิดผล และในการประกาศวางกฎเกณฑ์ของการแบ่งอำนาจอธิปไตย---โดยการยกเลิกหลักการที่ว่าบุคคลและตำแหน่งเกี่ยวพันกันระหว่างระบบนิติศาสตร์ บริหารราชการกับตุลาการ---ถือว่าเป็นการให้ประจักษ์พยานว่ามีการศึกษารัฐธรรมนูญแบบตะวันตก อย่างไรก็ตาม ที่นับว่าสำคัญยิ่งคือการจัดสรรตำแหน่งใหม่หมด ที่เด่นชัดคือในระดับกรรมการรองอาวุโสและรองรัฐมนตรีซึ่งได้ลดจำนวนลงมาก ผู้ที่ถูกตัดออกคือตัวแทนของขุนนางในราชสำนัก (ประมาณ ๓ คน จาก ๕๐ กว่าคน) และคัดออกอีกมากที่มาจากแคว้นต่าง ๆ ภายในระยะเวลาสิบสี่เดือนของตัวระบบ ได้มีซามูไรดำเนินการ ๑๙ คน จาก ๗ แคว้น คือ

สัตสุมา โชชู โตซา ฮิเซน ฮิโรชิมา ฟูคูอิ และคูนาโมโต ๒/๓ ของซามูไร ๑๙ คนมาจากซามูไรระดับกลาง และเกือบทั้ง ๑๙ คนมีตำแหน่งหน้าที่เดิมอยู่แล้วในแคว้นของตน

แนวโน้มที่จะรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลางเช่นนี้ ได้ทวีขึ้นเมื่อกลุ่มที่ควบคุมอำนาจมีความมั่นใจและมีกำลังมากขึ้น ในเดือนสิงหาคม ค.ศ.๑๘๖๙ เมื่อการรบสิ้นสุดลงแล้ว ได้มีการปรับปรุงการบริหารราชการไปสู่รูปแบบใหม่ที่จะใช้ประมาณ ๑๖ ปีต่อไป จนมีการตั้งรัฐบาลแบบตะวันตกขึ้น คณะกรรมการฝ่ายบริหาร (Dojokan) เป็นองค์กรที่เข้มแข็งที่สุดของการปกครอง ผู้นำคือซันโจ ซึ่งมีคณะที่ปรึกษาระดับต่าง ๆ ตรวจตราราชการตามกระทรวงทบวงกรม ได้แก่ ฝ่ายพลเรือน (จัดตั้งองค์กรใหม่เป็นมหาดไทย ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๘๗๓) การคลัง สงคราม (แยกเป็นกองทัพบกและกองทัพเรือในต้นปี ๑๘๗๒) ยุติธรรม กระทรวงวัง และการต่างประเทศ บรรดารัฐมนตรียกเว้นรัฐมนตรีกระทรวงวังแล้ว ล้วนได้ผู้ช่วยเป็นซามูไร ยิ่งกว่านั้น คณะกรรมการฝ่ายบริหารแต่งตั้งกรรมการ (Sangi) เฉพาะผู้เป็นซามูไรเท่านั้น ขุนนางในราชสำนักไม่กี่คน---ซันโจ อิวาคูรา และอีก ๖ คน---ยังคงเป็นกรรมการอยู่ ขุนนางระดับสูงสองคน คือ ดาเต มาเนกิ (Date Maneki) แห่งโอวาจิมา และนาเบชิมา (Nabeshima Naomasa) แห่งฮิเซน ยังคงเป็นกรรมการ คนแรกเป็นอยู่ ๒ ปี คนที่สองเป็นอยู่ไม่ถึง ๒ ปี แต่โดยส่วนใหญ่แล้ว อำนาจสิทธิขาดได้ผ่านมือไปสู่กลุ่มน้อย ซามูไรจากสัตสุมา โชชู โตซา และฮิเซน แคว้นอื่นยังคงอยู่วงนอกและมีตำแหน่งรองลงมา แม้แต่สภาที่ปรึกษาของซามูไรที่มีรูปแบบปรับปรุงใหม่ก็ไม่เป็นประโยชน์นัก ได้มีการประชุมถกเถียงกันในเดือนตุลาคม ค.ศ.๑๘๗๐ แล้วต่อจากนั้นก็ไม่เคยประชุมกันอีกเลย เป็นสัญญาณบอกเหตุว่ารัฐบาลไม่รู้สึกว่าจำเป็นแล้วที่จะต้องหาเสียงสนับสนุนในประเทศอีกต่อไป

นับแต่นั้นมา วิกฤตการณ์แต่ละครั้งก็ค่อย ๆ เลือนลางหายไปตามลำดับ ซึ่งหมายถึงการที่กลุ่มวงในสุดได้อำนาจอย่างเปิดเผย ในฤดูร้อนปี ๑๘๗๑ เมื่อได้ยุบเลิกแว่นแคว้นแล้ว ซามูไรก็ได้เป็นหัวหน้าหน่วยงานสำคัญคือการคลังและการต่างประเทศ ในเดือนตุลาคม ค.ศ.๑๘๗๓ หลังจากที่มีข้อโต้แย้งในหมู่กรรมการว่าด้วยการพิจารณาสิ่งใดมาก่อนมาหลังตามลำดับความสำคัญจนเกิดการแบ่งฝ่ายแล้ว ฝ่ายชนะได้เข้ารับผิดชอบในการบริหารราชการและในการกำหนดนโยบาย หุ่นเชิดหมดความจำเป็นแล้ว การปรากฏให้เห็นและความเป็นจริงคือสิ่งอันเดียวกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ กลุ่มบุคคลที่ในชั้นต้นเรียนรู้วิธีการยักย้ายถ่ายเทฉ้อฉลเจ้าขุนนางของตน พระจักรพรรดิและข้าราชสำนักแล้ว ขั้นท้ายสุดก็ไปสู่ตำแหน่งที่ทำให้กลุ่มตนสามารถจัดสรรตำแหน่งด้วยวิธีการอำพรางซ่อนเร้นและด้วยการอวดอ้างอำนาจของตน คณาธิปไตยสมัยเมอิจิกำลังจะก่อตัวเป็นรูปเป็นร่างแล้ว โดยมีซามูไรจากภาคใต้และตะวันตกเป็นแกนนำ

กลุ่มดังกล่าวมีสมาชิกอาวุโสเป็นขุนนางในราชสำนัก คือ อิวาคูรา โตโมริ (ค.ศ. ๑๘๒๕-๘๓) ซึ่งเป็นคนที่ฉลาดสุขุมและมีความสามารถ เขาได้ใช้อิทธิพลส่วนตนอย่างใหญ่หลวงครอบงำพระจักรพรรดิและราชสำนัก ในขั้นต้น เขาได้เป็นกรรมการ ต่อมาไม่นานนักก็เป็นรัฐมนตรีว่าการต่างประเทศในฤดูใบไม้ร่วง ปี ๑๘๗๑ แล้วเป็นรัฐมนตรีอาวุโส จนถึงแก่อสัญญกรรมใน ค.ศ.๑๘๘๓ ในหมู่ซามูไร ผู้ที่เป็นที่นิยมมากคือ ซาอิโก ทาคาโมริ (Saigo Takamori, ค.ศ.๑๘๒๗-๗๗) ซึ่งบังคับบัญชากองกำลังของสัตสุมาในระหว่างสงครามกลางเมืองและเป็นผู้เจรจาให้โตกูงาวายอมแพ้ เขาเป็นคนที่มีผู้คนนิยมมากที่สุดและเป็นคนที่มีความแตกต่างเป็นตรงกันข้ามอยู่ในตัวมากที่สุดด้วย ในฐานะผู้ชนะเลิศและตัวอย่างของชนชั้นซามูไร หลังปี ๑๘๖๘ เขาพยายามแยกตัวออกห่างจากการเมืองแต่ก็เพียงพบว่าด้วยความที่เป็นคนมีชื่อเสียง และโดยความรู้สึกในหน้าที่ ทำให้เขาต้องข้องเกี่ยวในทุกวิกฤตการณ์ เขาผู้เป็นคนอนุรักษ์นิยมที่กลายเป็นนักปฏิวัติโดยที่มิได้เจตจำนงเช่นนั้นได้ลงเอยด้วยการเป็นกบฏติดอาวุธ ตรงข้ามกับมิตรในวัยเยาว์ของเขาคือ โอคูโบ โตชิมิชิ (Okubo Toshimichi, ค.ศ.๑๘๓๐-๗๘) ซึ่งโดยธรรมชาติวิสัยแล้วเป็นนักการเมืองที่ไร้เมตตาธรรมและมีวิจารณญาณที่แจ่มชัดมาก อีกทั้งมีสัญชาติญาณที่จะปกครองคน ใน ค.ศ.๑๘๗๑ เขาได้เป็นรัฐมนตรีว่าการคลัง และจากเดือนพฤศจิกายน ค.ศ.๑๘๗๓ ในฐานะที่เป็นรัฐมนตรีมหาดไทย เขาได้ทะยานตนขึ้นเป็นผู้ที่เข้มแข็งที่สุดในการบริหารราชการ เขาเป็นผู้รับผิดชอบมากกว่าผู้ใดต่อข้อเท็จจริงที่ว่า ผู้วิพากษ์วิจารณ์เขารวมทั้งซาอิโกเองก็ไม่สามารถจะทำให้เขาหันเหียนเปลี่ยนแปลงวิถีทางได้ บทบาทของเขามีค่าเสมอด้วยชีวิตของเขาเองที่ตกอยู่ในน้ำมือของบริวารของซาอิโกในเวลาต่อมา บุคคลอีกคนที่เด็ดขาดน้อยกว่า แต่มีความยืดหยุ่นและใจกว้างยอมรับความคิดใหม่ ๆ คือ คิโด โคอิน (Kido Koin, ค.ศ.๑๘๓๓-๗๗) อสัญญกรรมก่อนวัยอันควรของทาคาซูกิ ชินาซากุ (Takasugi Shinasaku) ในฤดูใบไม้ผลิปี ๑๘๖๗ ได้ทำให้คิโดได้เป็นใหญ่แต่ผู้เดียวในการควบคุมการเมืองของโชชู และเป็นตัวแทนที่สำคัญของแดวันในวงการปกครองส่วนกลาง เขาได้สนับสนุนความเปลี่ยนแปลงที่มีแนวคิดรุนแรงโดยเฉพาะในด้านสถาบันการปกครอง และมักโต้แย้งได้ชัยชนะบ่อยครั้งต่อต้านฝ่ายหัวเก่า ซึ่งเป็นเสียงส่วนใหญ่ในหมู่คณะของเขาเอง

แม้จะมีอารมณ์แตกต่างกัน ทั้งสี่คนมีหลายสิ่งหลายอย่างมากมายที่เหมือนกัน ได้แก่ การเป็นคนรุ่นเดียวกันมาจากสถานภาพทางสังคมดั้งเดิมเดียวกัน อิวาคูราในฐานะที่เป็นขุนนางในราชสำนัก โดยทฤษฎีแล้ว ย่อมเหนือกว่าอีกสามคน แต่เขาก็มาจากระดับกลางในชนชั้นของเขา ดังเช่นที่อีกสามคนก็มาจากระดับกลางในชนชั้นของพวกเขา ซาอิโก โอคูโบ และคิโด

มาจากตระกูลซามูไรเต็มยศ แม้จะด้อยการเงิน แต่ก็เป็นที่นับถือว่ามีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเข้ารับตำแหน่งแม้แต่ภายใต้ระบอบเก่า แต่พวกเขาก็ต้องไต่เต้าขึ้นมาบนวิถีทางเดียวที่เปิดแก่พวกเขาในสังคมที่ถือสถานภาพและอำนาจสิทธิ์ขาดมีความเชื่อมโยงต่อกันอย่างใกล้ชิดยิ่งนัก กล่าวคือ บนวิถีทางผ่านสำนักเจ้าขุนนางหรือบริวารของเจ้าขุนนาง อิวาคูราได้ผ่าเหล่าผ่ากอแหวกเครื่องกีดขวางในราชสำนักในทำนองเดียวกันโดยอาศัยประโยชน์จากการเป็นขุนนางคนโปรดของพระจักรพรรดิ ผู้ร่วมหมู่คณะของพวกเขาก็เป็นคนประเภทเดียวกันกับพวกเขาด้วย คือ มีความสามารถแต่เป็นผู้อยู่ในระดับรองของชนชั้นปกครองแบบศักดินาฯ ได้รับเลือกแต่งตั้งมากขึ้น โดยระดับของประสิทธิภาพและประสบการณ์เป็นเกณฑ์ บุคคลเหล่านี้มีข้อแอบอ้างสิทธิ์ให้ได้รับการพิจารณาโดยอาศัยที่เป็นคนมีทรรศนะรุนแรงและมีประวัติเป็นผู้ใช้ความรุนแรงต่อต้านโตกูงาวา จึงได้รับเกียรติง่ายดายกว่า เพราะมีความรับผิดชอบ ในขณะที่บางคนที่เคยรับราชการในระบอบเก่าก็พบว่าตนเองก็สามารถจะทำเช่นนั้นได้เมื่อ ๑-๒ ปีได้ผ่านไปและแผลเริ่มหายดีแล้ว คัตสุ อาวา (Katsu Awa, ค.ศ.๑๘๒๓-๙๙) เป็นตัวอย่างประเภทนี้ได้ดี เขาเป็นซามูไรที่มียศศักดิ์พอสมควร เคยเป็นผู้เชี่ยวชาญทางทะเลในสมัยระบอบเก่า ระหว่าง ค.ศ.๑๘๖๙ ถึง ๑๘๘๕ เขาเป็นผู้เดียวที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการโดยมิได้มาจาก ๑ ใน ๕ แคว้นที่สำคัก

ภายในแคว้นเองก็มีรุ่นเยาว์ ทะยานตนขึ้นมามีความสำคัญและได้ถูกลิขิตให้มีชีวิตยืนยาวมาถึงศตวรรษที่ ๒๐ จากสัตสุมารุ่นเยาว์มี มัตสุคาตา (Matsukata Masayoshi, (ค.ศ.๑๘๓๗-๑๙๒๔) สืบเชื้อสายมาจากตระกูลกึ่งซามูไร เขาได้เป็นรัฐมนตรีว่าการคลังใน ค.ศ. ๑๘๘๑ และอยู่ในตำแหน่งกว่า ๑๔ ปี จากโตซาก็มีอิตางากิ (Itagaki Taisuke, ค.ศ.๑๘๓๗-๑๙๑๙) เขาเป็นผู้ที่นิยมเจ้า และเป็นผู้เชี่ยวชาญทางทหาร ไม่นานนักเขาก็ได้เป็นผู้นำพรรคการเมือง โอคูมา ชิเงโนบู (Okuma Shigenobu, ค.ศ.๑๘๓๘-๑๙๒๒) มาจากฮิเซนซึ่งเขาได้ศึกษาภาษาฮอแลนด์และภาษาอังกฤษในสมัยฟื้นฟูเมอิจิ และเคยเป็นผู้ตรวจการค้าต่างประเทศในแว่นแคว้น ใน ค.ศ.๑๘๖๙ เขาได้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังและกิจการพลเรือน ใน ค.ศ. ๑๘๗๓ เขาได้เป็นรัฐมนตรีคลังจนถึงปี ๑๘๘๐ ต่อมาเขาได้เป็นนักการเมืองของพรรคการเมือง เป็นผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยวาเซดา (Waseda) และต่อมาเป็นรัฐมนตรีว่าการต่างประเทศ จากแคว้นโชชู มีสองคนมาจากตระกูลที่มิใช่ซามูไรเต็มยศโดยกำเนิด แต่มีชื่อเสียงมากกว่า คือ ยามางาตา อาริโตโม (Yamagata Aritomo, ค.ศ.๑๘๓๘-๑๙๒๒) ผู้เป็นทหารมากกว่านักการเมืองอย่างน้อยก็จนกว่าเขาจะมีอายุเข้าวัยกลางคน อีกคนคืออิโต ฮิโรบูมิ (Ito Hirobumi, ค.ศ.

๑๘๔๑-๑๙๐๔) เขาก็เช่นเดียวกับโอคูโบ คือเป็นคนที่นิยมความทันสมัยที่รอบรู้เรื่องตะวันตกมาก เขาเคยศึกษาที่ลอนดอนระหว่าง ค.ศ.๑๘๖๓-๔ และที่อเมริกา ระหว่าง ค.ศ.๑๘๗๐-๑ การฝึกอบรมเช่นนั้นทำให้เขามีฐานะเด่นเมื่อเขาได้เป็นรัฐมนตรีว่าการโยธาธิการ ระหว่าง ค.ศ.๑๘๗๓-๑๘๘๑ ต่อมาภายหลัง เขาได้รับความช่วยเหลือจากอิวาคูราให้สืบต่อการเป็นผู้นำเด่นของรัฐบาลต่อจากโอคูมา และผู้ที่สืบต่อจากเขาคือ ยามางาตา เมื่อสิ้นศตวรรษนั้น

นับเป็นความจริงที่ว่า บุคคลเหล่านั้นอายุน้อยกว่าคิโด ซาอิโก โอคูโบ และอิวาคูรา ดังเช่นเดียวกับอีก ๖-๗ ท่านที่มีภูมิหลังเดียวกัน และได้ร่วมคณะรัฐบาลกันใน ค.ศ.๑๘๘๕ และในภายหลัง บุคคลเหล่านี้มีอายุมากพอที่จะมีส่วนร่วมในการต่อสู้ทางการเมืองระหว่าง ค.ศ. ๑๘๖๐-๖๘ และได้ประสบการณ์ในการมีชีวิตอยู่ในเอโด เกียวโต และปราสาท-เมือง ในสมัยโตกูงาวา กลุ่มบุคคลนี้จึงมีทรรศนะของตนเองเป็นหมู่คณะที่ยืนยงคงอยู่ได้นานแม้จะมีการวิวาทและแบ่งฝ่าย ภายหลังการฟื้นฟูเมอิจิประมาณ ๔๐ ปี ผู้กำหนดนโยบายของญี่ปุ่นมาจาก ๔ แว่นแคว้นเท่านั้น เป็นกลุ่มที่มีอายุ สถานภาพทางสังคมดั้งเดิมและประสบการณ์ทางการเมืองที่เหมือนกัน ข้อเท็จจริงนี้นับว่าสำคัญต่อความสำเร็จผลของรัฐบาลใหม่ เพราะมันได้ให้ความเหนียวแน่นและความต่อเนื่องในกิจกรรมของกลุ่มซึ่งทำให้อุปนิสัยที่ใหม่ ๆ สด ๆ กลายเป็นอุปนิสัยที่ฝังรากลึกก่อนที่จะมีอีกรุ่นก้าวขึ้นมาท้าทาย

ก่อนที่คณะนี้จะขึ้นมาปกครองญี่ปุ่นนั้น จำต้องมีอำนาจอาญาสิทธิ์ที่จะให้ใช้ก่อน ใน ค.ส.๑๘๖๙ อำนาจนี้ต้องสร้างขึ้น รัฐบาลกลางยังต้องขึ้นอยู่กับแคว้นต่าง ๆ ในด้านกำลังทหาร ที่ดินของโตกูงาวาอันเป็นแหล่งรายได้ และพระบารมีแห่งพระจักรพรรดิ เพื่อให้เกิดความเชื่อฟังที่จะทำให้พวกเขาบังคับบัญชาได้ อันที่จริงแล้วก่อนที่จะกำหนดนโยบายหลักใดก็ตาม และดำเนินตามนโยบายนั้น ๆ คิโด โอคูโบ และอิวาคูราต้องดำเนินการเจรจาหลายครั้งด้วยความยากลำบากยิ่ง ก่อนอื่นพวกเขาก็ต้องหาความสนับสนุนจากสัตสุมาและโชชู---และเจ้าขุนนางทั้งสอง โดยมิต้องกล่าวถึงบริวารพรรคพวกแล้ว ก็ไม่ใคร่จะให้ความร่วมมืออย่างเต็มอกเต็มใจทุกครั้งไป---และหาความสนับสนุนจากราชสำนัก การแสวงหาความสนับสนุนดังกล่าวต้องอาศัยการโน้มน้าวจูงใจและการใช้เล่ห์เพทุบายเพื่อให้บังเกิดผลเป็นมติเห็นชอบโดยเอกฉันท์จากเจ้าขุนนางอื่น ๆ ด้วย สำหรับซามูไรเองซึ่งรู้สึกนึกถึงความสามารถส่วนตนและได้รับการอบรมในระเบียบประเพณีดั้งเดิมที่นิยมการใช้อำนาจ ก็ดูเหมือนว่า จะเป็นการดีทีเดียวที่รัฐบาลในพระจักรพรรดิควรมีอำนาจอันแท้จริง ยิ่งกว่านั้น โดยส่วนบุคคลแล้ว เหล่าซามูไรก็ไม่มีอะไรต้องสูญเสียนัก ถ้าจะโอนความจงรักภักดีที่มีต่อเจ้าขุนนางไปสู่ความจงรักภักดีต่ออำนาจอันแท้จริงนั้น

สิ่งที่ซามูไรอาจต้องสูญเสียอิทธิพลศักดินาฯ และสถานภาพดั้งเดิมก็ชดเชยได้อย่างสมดุลย์ ถ้าเขาประสบความสำเร็จ คือ การได้ปูนบำเหน็จรางวัลเป็นตำแหน่งการงานในระบบบริหารราชการ ซึ่งจะทำให้สามารถปกครองทั้งประเทศอย่างแท้จริง

หลายขั้นตอนที่ได้ปฏิบัติกันในระหว่างปี ค.ศ.๑๘๖๘ ได้ชี้ชัดถึงความปรารถนาที่จะลดความแข็งแกร่งของการแบ่งแยกตามระบบศักดินาสวามิภักดิ์ ตัวอย่างเช่น ราชสำนักได้ออกระเบียบข้อบังคับมากมายของรัฐบาลเดิม ในเรื่องกิจกรรมของเจ้าขุนนาง เช่น การห้ามผลิตเหรียญเงิน หรือห้ามการแต่งงานเพื่อหวังสร้างพันธมิตร อีกทั้งยังสั่งให้ซามูไรที่เข้ารับตำแหน่งในรัฐบาลกลางตัดความสัมพันธ์กับแคว้นมาตุภูมิ ในเดือนธันวาคม ราชสำนักได้เข้าแทรกแซงโดยตรง ด้วยการออกพระราชกฤษฎีกา ระบุประเภทของราชทินนามของเหล่าข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ระบุว่าข้าราชการชั้นผู้ใหญ่นั้นย่อมอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาตามพระราชอำนาจ และได้สั่งให้เจ้าขุนนางเลือกข้าราชการชั้นผู้ใหญ่โดยคำนึงถึง "ความเหมาะสมที่สุดและความสามารถที่สุด...โดยมิต้องคำนึงถึงข้อพิจารณาอื่น"[๓๐] คำสั่งนี้นับว่าสำคัญมาก แม้ผลกระทบในทันทีจะมีเพียงเล็กน้อยก็ตาม ที่นับว่าสำคัญอีกคือ ที่ดินที่ริบคืนจากตระกูลโตกูงาวาก็อยู่ในความดูแลของข้าราชการในราชสำนัก มิได้มีการจัดสรรที่ดินเป็นบำเหน็จรางวัลแก่ผู้ที่จงรักภักดี

สำหรับผู้นำใหม่แล้ว สิ่งดังกล่าวยังไม่เพียงพอ ดังที่อิโตได้กล่าวในภายหลังว่า "โยงใยทั้งหมดของระบบศักดินาสวามิภักดิ์ พร้อมทั้งโซ่ตรวนอันล้าสมัยและพิธีรีตรองต่าง ๆ กีดขวางเราทุกย่างก้าว ต้องถูกถอนรากโคนและทำลายเสีย"[๓๑] คิโด ได้เผยแพร่ความคิดนี้ต่อไปในต้นปี ๑๘๖๘ แต่ความคิดนี้รุนแรงเกินไปสำหรับหมู่คณะและข้อเสนอเขาก็เลยถูกปฏิเสธ การปฏิเสธไม่สามารถจะยับยั้งเขาได้ ในเดือนมิถุนายนเขากลับไปโชชูและพยายามเกลี้ยกล่อมโมริให้ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่าง เร่งเร้าให้เขาถวายที่ดินแว่นแคว้นด้วยความเต็มใจแด่พระจักรพรรดิ แผนการนี้ก่อให้เกิดปฏิปักษ์ภายในแคว้นมาก แต่ก็ได้ปรับปรุงแผนต่อมาด้วยเงื่อนไขว่า สัตสุมาต้องเต็มใจปฏิบัติเช่นนี้เหมือนกัน เรื่องนี้ทำให้คิโดต้องพยายามโต้หาเหตุผลอีกครั้งหนึ่งในเกียวโต ในเดือนพฤศจิกายน โอคูโบก็ตกลงอย่างค่อนข้างจะปกป้องตนเอง เมื่อถึงเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.๑๘๖๙ ซามูไรคนอื่น ๆ แห่งสัตสุมาก็เห็นคล้อยตาม เช่นเดียวกับ อิตางากิ (Itagaki) แห่งโตซาและโอคูมาแห่งฮิเซน ทั้งหมดได้เอาชนะการทักท้วงของเจ้าขุนนางในแว่นแคว้นของตนสำเร็จ ในวันที่ ๒ มีนาคม สี่แว่นแคว้นได้ถวายบันทึกระบุถวายแคว้นของตนแด่พระจักรพรรดิตามพระราชอัธยาศัย

เจตจำนงที่จะให้บันทึกนั้นมีความหมายประการใดไม่ปรากฏชัด โดยผิวเผินแล้ว บันทึกนั้นเป็นการเสนอให้สละสิทธิ์ตามระบบศักดินาสวามิภักดิ์โดยสิ้นเชิง ดังที่ความบางตอนระบุหมายความไว้อย่างเด่นชัดมาก แต่อีกแง่หนึ่งนั้น ถ้อยคำสำนวนสามารถให้ตีความที่แตกต่างออกไปได้ จะโดยเจตนาหรือไม่ก็ตาม การอ้างถึงความปรารถนาที่จะสร้างแหล่งอำนาจสิทธิ์ขาดเพียงแหล่งเดียวย่อมจะเป็นการประณามความนิยมการปกครองซ้อนระบบของแบบเก่าที่มีทั้งราชสำนักและรัฐบาลกลาง (Dualism) การที่ต้องการให้พระจักรพรรดิทรงจัดสรรดินแดนของเจ้าขุนนางตามพระราชอัธยาศัย แบบ "ทรงพระราชทานสิ่งที่ควรพระราชทาน และทรงริบสิ่งที่ควรจะทรงริบ"[๓๒] เป็นการไขว่คว้าหากลางอากาศที่จะให้ยืนยันอภิสิทธิ์ที่ตั้งมั่นตามประเพณีที่มีมาเมื่อมีการผลัดเปลี่ยนระบอบการปกครอง หลายคนที่อ่านบันทึกนี้ย่อมอ่านไปในทำนองนั้น เมื่อวินิจฉัยปฏิกิริยาในเวลาต่อมา แม้แต่ในกลุ่มวงในของรัฐบาล ความกระตือรือร้นของคิโดและอิโตก็มิได้เป็นไปโดยพร้อมเพรียง โอคูโบ รู้สึกว่ายังเป็นการเร็วเกินไปที่จะทดสอบพลังโดยเฉพาะที่ประชุมซามูไรเองมิได้ต้อนรับข้อเสนออย่างอบอุ่นเท่าใดนัก เขาสนับสนุนการประนีประนอมซึ่งมีข้อเงื่อนไขเป็นที่ตกลงกันแล้วภายหลังการโต้เถียงอันยาวนานและท้ายสุดได้บังคับใช้ในเดือนมิถุนายน ค.ศ.๑๘๖๙ บันทึกเป็นที่ยอมรับและเจ้าขุนนางผู้ใดที่ยังไม่ยอมรับก็ถูกสั่งให้ปฏิบัติตามสัตสุมา โชชู โตซา และฮิเซน แต่ที่ดินที่ถวายคืนมิได้อยู่ภายใต้การควบคุมของราชสำนัก เจ้าขุนนางได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ว่าราชการในแคว้นของตนแทนโดยมีสิทธิ์เลือกตั้งผู้ใต้บังคับบัญชาได้ โดยหลักการแล้ว ผู้ว่าราชการเหล่านี้ก็คือข้าราชการในราชสำนัก โดยภาคปฏิบัติตำแหน่งของเขาก็เป็นตำแหน่งเดิมที่เคยเป็นมานั่นเอง ส่วนใหญ่ได้สืบทอดราชทินนามจากตำแหน่งที่บรรพบุรุษได้เคยช่วงชิงมาเมื่อหลายศตวรรษก่อนนั้น

ข้อที่ว่า รัฐบาลมิได้ตั้งใจที่จะให้ความเปลี่ยนแปลงเป็นเพียงแต่ในนามนั้นปรากฏชัดในคำสั่งที่ได้ออกมาในภายหลัง ได้มีการจัดสรรรายได้ของแว่นแคว้น ส่วนหนึ่งเป็นของเจ้าขุนนาง ส่วนหนึ่งเป็นรายจ่ายในการบริหารราชการ ในขณะที่มีความต้องการรายงานเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี กำลังทหาร ประชากรและเรื่องต่าง ๆ ทำนองนี้ ได้มีการพิจารณาเงินปีของซามูไรใหม่ มีมากหลายที่ถูกลดเงินปี และมีการปรับลำดับยศซามูไรให้ดูเรียบง่ายขึ้น สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นพร้อมกับการจัดองค์กรระบบบริหารราชการใหม่ ในเดือนสิงหาคม ค.ศ.๑๘๖๙ ซึ่งทำให้พื้นฐานของการเรียกคนเข้ารับราชการแคบเข้า ผลก็คือเสียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางจากฝ่ายชนชั้นศักดินาที่รู้สึกว่าตำแหน่งฐานะของตนถูกคุกคาม จึงนับเป็นเรื่องสำคัญมากอย่างแน่นอนในสัตสุมาและโชชู เพราะถ้าสองแคว้นนี้ไม่สนับสนุน ระบอบใหม่ก็ย่อมจะทรุดฮวบลง

อย่างง่ายดายในสองแว่นแคว้นนั้น เจ้าขุนนางเป็นปฏิปักษ์ เช่นเดียวกับซาอิโก ทาคาโมริ และความพยายามที่จะเอาชนะในต้นปี ๑๘๗๐ ก็ล้มเหลว ดังนั้น จึงเกิดความจำเป็นที่จะต้องเลื่อนการจู่โจมตีอภิสิทธิ์ส่วนแว่นแคว้นไปก่อนจนกว่าจะสามารถฟื้นฟูความสามัคคีได้

ในระยะนั้น โอคูโบเชื่อว่าจำเป็นต้องทำสิ่งที่เริ่มต้นแล้วนั้นให้เสร็จลุล่วงไปก่อน แต่ไม่ว่าจะเป็นเขาหรือจะเป็นคิโด ก็ไม่มีใครปรารถนาจะปฏิบัติการถ้าปราศจากซาอิโก เพราะกองทัพสัตสุมาจงรักภักดีต่อซาอิโก ในเดือนมีนาคม ค.ศ.๑๘๗๑ ด้วยความที่ได้ไต่ตรองกันแล้วว่าถ้าล่าช้าต่อไปจะเป็นอันตรายยิ่ง พวกเขาได้พยายามจะปรองดองอีกครั้ง อิวาคูราได้ถูกแต่งตั้งเป็นผู้แทนพิเศษของราชสำนักไป สัตสุมาและโชชู คิโดและโอคูโบฉวยโอกาสที่จะใช้แรงกดดันทางจิตใจต่อพรรคพวกของตนโดยอำพรางวิธีการที่แรงกดดันนั้นได้นำมา ครั้งนี้ปรากฏผลสำเร็จ เพราะซาอิโกกลับมาพร้อมกับคิโดและโอคูโบ และร่วมแผนการยกเลิกโครงสร้างศักดินาฯ ทั้งหมด ในเดือนเมษายน พวกเขาก็ตกลงได้กับอิตางากิ (Itagaki) แห่งโตซา และในเดือนมิถุนายนกองทัพของสามแคว้นได้เคลื่อนเข้าสู่เมืองหลวง เดือนสิงหาคม ค.ศ.๑๘๗๑ การตระเตรียมก็พร้อมสรรพโอคูโบได้เป็นรัฐมนตรีว่าการคลัง คิโดและซาอิโกเป็นกรรมการโดยซามูไรอื่นถอนตัวเปิดทางให้ แล้วอิตางากิและโอคูมาเข้าร่วมคณะกรรมการโดยเป็นตัวแทนจากแว่นแคว้นโตซาและฮิเซน ในวันที่ ๒๙ สิงหาคม เมื่อทุกอย่างสำเร็จผลเป็นเครื่องประกันการควบคุมการบริหารราชการแล้ว ก็ได้มีขั้นตอนสำคัญยิ่งอีกต่อไป พระจักรพรรดิได้ทรงโปรดให้เจ้าขุนนางที่อยู่ในเมืองหลวงมาเข้าเฝ้า และได้ทรงประกาศยกเลิกเว่นแคว้น ดินแดนทั้งหมดต้องกลายเป็นดินแดนจักรพรรดิ และการตุลาการระดับท้องถิ่นก็ระงับด้วยโดยทันที หนึ่งเดือนต่อมากองทัพประจำแคว้น ยกเว้นที่อยู่ใต้คำบัญชาการของราชสำนักได้ถูกคำสั่งสลายตัวกองทัพหมด โดยให้รัฐบาลกลางเป็นเพียงฝ่ายเดียวที่จะมีกองทัพได้โดยนิตินัย

การปฏิบัติดังกล่าวได้รับเสียงแซ่ซ้องจากการสรรเสริญสดุดีเหล่าเจ้าขุนนางระดับสูงเมื่อประมาณ ๑-๒ มาแล้ว ในทำนองเดียวกัน ความสำเร็จมิได้เกิดจากการใช้วิธีขู่คุกคามแต่เพียงประการเดียว ได้มีการใช้เงินตราล่อด้วย ตั้งแต่ฤดูร้อนปี ๑๘๖๙ เจ้าขุนนางศักดินาฯ ที่เป็นผู้ว่าราชการได้รับรายได้ประมาณ ๑/๑๐ ของรายได้แว่นแคว้นและรายได้จำนวนนั้นก็ได้ถือเป็นรายได้ส่วนตัว เป็นรางวัลอันเอื้ออารีสำหรับตำแหน่งที่ให้แต่ความวิตกกังวลมากกว่าให้อำนาจ ตรงกันข้ามกับซามูไรซึ่งมิได้ลาภเช่นนั้น ได้มีการให้คำมั่นว่าจะให้เงินปีแก่ซามูไรต่อไป แต่ก็ถูกจัดลำดับเป็นส่วนหนึ่งของการประหยัดที่มีมาประมาณสองปีแล้ว ดังนั้น ซามูไรที่มี

รายได้เป็นผลผลิตบ้าง ๑๐๐ โกกุ ก่อนการฟื้นฟูเมอิจิ จะได้รับเพียง ๖๐ โกกุ หรือน้อยลงกว่านั้นอีก ยกเว้นซามูไรที่นิยมเจ้าจึงได้รับเงินปีเพิ่ม บางครั้งก็เป็นจำนวนมาก เป็นรางวัลที่ได้มีส่วนล้มระบอบโตกูงาวา

ในการยกเลิกแคว้นต่าง ๆ นั้น คิโดและโอคูโบได้เอาผลประโยชน์ส่วนตนเป็นเดิมพันและความสำเร็จก็ย่อมถือเป็นขั้นตอนใหม่ในลาภสักการของตน พวกเขามีอำนาจตุลาการทั่วทั้งแผ่นดินและประชาชน รวมทั้งได้ควบคุมแหล่งรายได้ของทุกแว่นแคว้น จนท้ายสุด รัฐบาลกลางก็ได้เป็นเจ้าของทุกสิ่งที่เป็นพื้นฐาน จำเป็นในการสร้างรัฐสมัยใหม่ ในขณะเดียวกันพวกเขาก็ได้รับปัญหาทางเศรษฐกิจ เป็นมรดกตกทอดด้วยปัญหาหนึ่งคือ ภาระอันใหญ่ยิ่งเรื่องการจ่ายเงินปี อีกปัญหาหนึ่งที่ต้องจัดการแก้ไขคือ การไร้ประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ซึ่งเกิดจากความแตกต่างของการจัดเก็บภาษีในแต่ละแว่นแคว้นและเกิดจากประเพณีนิยมดั้งเดิมของระบบศักดินาสวามิภักดิ์เอง

ขั้นแรกที่จะสร้างฐานภาษีให้เด่นชัดจำเป็นต้องยุติปัญหาการครอบครองที่ดิน ระเบียบข้อบังคับเดิมที่ห้ามการโอนหรือขายที่ดิน---ซึ่งยังคงมีอยู่บ่อยครั้งโดยหลีกเลี่ยงข้อบังคับดังกล่าว ค.ศ.๑๖๔๓---ได้ถูกยกเลิกในเดือนกุมภาพันธ์ ปี ๑๘๗๒ แล้วได้เริ่มออกโฉนดแทน ปีต่อมา กรรมวิธีนี้ได้ดำเนินไปด้วยดี และโอคูมา (Okuma Shigenobu) ซึ่งเป็นรองรัฐมนตรีช่วยว่าการคลังได้ดำเนินการจัดตั้งระบบเก็บภาษีที่ดินใหม่ และได้ประกาศใช้ในวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ค.ศ.๑๘๗๓ ที่ดินทั้งหมดได้ถูกกำหนดมูลค่า---ตามราคาตลาดถ้าได้มีการเปลี่ยนมือมาก่อนและตามราคาประเมินถ้าไม่มีการเปลี่ยนกรรมสิทธิ์---เจ้าของที่ดินต้องเสียภาษีที่ดินปีละ ๓% ของมูลค่าที่ดิน ซึ่งก็ได้มีการคาดประมาณไว้แล้วว่าจะให้ผลผลิตถัวเฉลี่ยจำนวนเดียวกันกับที่ได้เคยมีการจ่ายเป็นค่าธรรมเนียมตามระเบียบข้อบังคับเดิมของระบบศักดินาสวามิภักดิ์ สำหรับรัฐบาลแล้วประโยชน์ที่จะได้มีพอประมาณ กล่าวคือ จำนวนรายได้ที่จะได้รับก็พอจะคาดทำนายได้ เพราะจะไม่แปรปรวนจำนวนตามการเก็บเกี่ยวและเพราะจะเป็นการเสียภาษีเป็นเงินสด และการเสียภาษีจะไม่แตกต่างกันแต่ละแห่งดังเดิม สำหรับเจ้าของและผู้เพาะปลูกระบบใหม่ไม่ได้เป็นที่ดึงดูดใจนัก ถ้าจะเป็นเพราะระบบใหม่มีช่องโหว่ให้หลีกเลี่ยงน้อยลงดังที่จะได้เห็นว่า ระบบใหม่ก่อให้เกิดความไม่สงบในชนบท

เป็นเวลาสี่ปีก่อนที่จะมีการนำระเบียบการจัดเก็บภาษีที่ดินแห่งปี ๑๘๗๓ มาใช้ในที่ดินเพาะปลูกและอีกสี่ปีต่อมาจึงใช้บังคับกับเขตพื้นที่เป็นภูเขาและป่าไม้ แต่เมื่อได้ใช้บังคับครั้งหนึ่ง

แล้ว ญี่ปุ่นก็ได้มีระบบจัดเก็บภาษีที่ทันสมัยอย่างน้อยก็เป็นจริงในกรณีเรื่องที่ดินซึ่งยังคงเป็นแหล่งให้รายได้ที่กว้างไกลและมากที่สุดแก่รัฐบาล ยิ่งกว่านั้น ในระยะเดียวกันนั้นรัฐบาลได้หันไปหาเงินปีของซามูไร ในปลายปี ๑๘๗๑ ซามูไรได้รับอนุญาตให้เพาะปลูก ทำการค้าและประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้ แต่ซามูไรมากมายก็ประสบความยากลำบากเพราะไร้เงินทุน ด้วยเหตุนี้เอง ---อย่างรับรองแข็งขัน---ซามูไรที่มีเงินปีต่ำกว่า ๑๐๐ โกกุ ได้รับคำแนะนำขอเป็นเงินสดได้ แต่ก็มีน้อยคนที่จะปฏิบัติตาม ดังนั้น ในวันที่ ๕ สิงหาคม ค.ศ.๑๘๗๖ สิ่งที่เคยเป็นทางเลือกให้ปฏิบัติสำหรับบางคนก็กลายเป็นการบังคับสำหรับทั้งหมด ได้มีการจัดลำดับแสดงจำนวนพันธบัตรรัฐบาลที่จะให้แก่ซามูไรแทนเงินปี ซามูไรทุกคนต้องยอมรับตามนั้น สำหรับจำนวนมากที่สุดของเหล่าขุนนาง พันธบัตรที่ออกมามีกำหนดเท่ากับ ๕ ปี ซื้อขาย โดยมีดอกเบี้ย ๕% จำนวนต่ำสุดก็ประมาณ ๑๔ ปี ด้วยดอกเบี้ย ๗% โดยมีการลำดับชั้นในระหว่างจำนวนด้วย เงินปีที่เคยเป็นเงินรับตลอดชีพได้ลดลงเหลือกึ่งหนึ่ง ผลก็คือจะให้เจ้าขุนนางมีเงินทุนพอยังชีพในขณะที่ซามูไรที่ยากจนที่สุดได้รับเป็นดอกเบี้ยน้อยเกินกว่าจะยังชีพได้ ส่วนรัฐบาลเองบรรลุเป้าหมายเศรษฐกิจตามที่ปรารถนา เป็นการลดรายจ่ายประจำปีในเรื่องเงินปีลงประมาณกึ่งหนึ่งของรายได้เงินปีของปี ๑๘๗๑ แม้จะสูญเสียชื่อเสียงและเสื่อมสิ้นศรัทธากันไปบ้าง รัฐบาลได้ตั้งระบอบการปกครองที่ไม่เพียงแต่รวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลางเท่านั้น หากแต่ยังเป็นระบอบที่ลอยตัวพ้นหนี้สินอีกด้วย

รัฐบาลยังเริ่มที่จะตั้งระบอบที่ทันสมัยด้วย กระบวนการสร้างความทันสมัยนั้นจัดเป็นหัวข้อในบทต่อไป แต่ต้องชี้ให้เห็นความสำคัญของกระบวนการนี้ว่า ผู้นำรัชสมัยเมอิจิได้มีส่วนสำคัญตั้งแต่แรกเริ่มแล้วในการสร้างญี่ปุ่นใหม่ มิใช่แต่เพียงสร้างระบอบใหม่เท่านั้น เหตุผลส่วนหนึ่งมาจากสถานการณ์โลก พวกเขาได้รับทราบครั้งแล้วครั้งเล่าถึงเรื่องยุโรปกำลังล่วงล้ำเอเชียทุกหนทุกแห่ง พวกเขาได้เห็นความก้าวร้าวรุกรานเป็นประจักษ์พยาน หรือมิฉะนั้นก็มองว่าเป็นเช่นนั้นในกรณีที่มีการยิงกราดโจมตีชายฝั่งทะเลญี่ปุ่น เป็นเหตุการณ์ที่พวกเขาได้มีส่วนร่วมอยู่ด้วย พวกเขาได้เห็นอาวุธและการจัดตั้งองค์กรทหารเป็นประจักษ์พยานด้วยสายตาของตนถึงความเหนือกว่าของตะวันตก มันเป็นการเพียงพอที่จะทำให้ญี่ปุ่นเชื่อว่า ญี่ปุ่นจะยืนหยัดได้ก็โดยต้องปรับปรุงกรรมวิธีเดียวกันนั้น กล่าวอีกนัยหนึ่ง พวกเขาคือทายาทของซากูมา โชซัน (Sakuma Shozan) ซาโต ชิเนน (Sato Shinen) และโยชิดา โชอิน (Yoshida Shoin) อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างมีอยู่ว่า ภายหลังปี ๑๘๖๘ บุคคลเหล่านี้สามารถที่จะกระทำการเลยโดยมิได้เพียงแต่เสนอแนะเท่านั้น โดยเฉพาะที่เป็นจริงคือภายหลังการยกเลิกแว่นแคว้นในปี ๑๘๗๑ ซึ่ง

เป็นการขจัดอุปสรรคทางการเมืองอันใหญ่หลวงไปจากวิถีทางของพวกเขา และเปิดหนทางสำหรับการปฏิรูปอีกมากมาย

ก่อนหน้านี้ด้วยซ้ำที่อาจมีการระบุได้ชัดว่า ระเบียบแบบแผนใหม่จะไม่ใคร่เหมือนเดิม ตัวอย่างเช่นในปี ๑๘๖๘ ได้มีการย้ายรัฐบาลไปกรุงเอโด ซึ่งเปลี่ยนชื่อเป็นโตเกียว (Tokyo) และในเดือนพฤศจิกายนพระจักรพรรดิได้ประทับในสำนักปราสาทเดิมของโชกุน ปีต่อมา ภายหลังที่เหล่าแว่นแคว้นได้มอบคืนทะเบียนประจำแว่นแคว้นแล้ว ก็มีการเปลี่ยนแปลงในด้านการบัญญัติศัพท์ระบุชนชั้นใหม่ ขุนนางในราชสำนักและเจ้าขุนนางศักดินาฯ ถือเป็นกลุ่มทำเนียบขุนนางชั้นสูง (Kazoky) บริวารเป็นผู้ดี (Gentry–shizoku) ระดับต่ำลงมารวมกันเป็นพวกที่เรียกสอตสุ (Sotsu--ซึ่งได้ยกเลิกไปในปี ๑๘๗๒) และประชากรที่เหลือเป็นสามัญชน (heimen) เป็นการขจัดทำเนียบชนชั้นเดิมที่เหล่าบัณฑิตสมัยโตกูงาวานิยมชมชื่นมากคือ ชนชั้นซามูไร ชาวนา ช่างฝีมือ และพ่อค้า ที่สำคัญกว่านั้นอีกก็คือ เป็นการเริ่มต้นที่จะสร้างความรู้สึกของเอกภาพแห่งรัฐตามที่สำนักมิโตเคยร่ำร้องต้องการ การโจมตีในภายหลังมิได้เฉพาะเจาะจงที่การแบ่งชนชั้นเท่านั้น หากแต่มุ่งไปที่แนวการแบ่งแยกที่แยกสังคมโตกูงาวา ให้ราชสำนัก รัฐบาลกลางและขุนนางวงนอกแยกออกจากขุนนางวงใน จึงเป็นเหตุให้ต้องยกเลิกแว่นแคว้นในเดือนสิงหาคม ค.ศ.๑๘๗๑ พร้อมกับการทำลายความจงรักภักดีระดับภูมิภาคลงด้วย หรืออย่างน้อยก็เป็นการทำลายแกนกลางของสถาบัน หนึ่งเดือนต่อมาได้มีมาตรการสามประการซึ่งเสมือนฉายาทาบทับอวสานของสถานภาพแห่งสังคมในรูปแบบเดิม สามัญชนได้รับอนุญาตให้แต่งงานกับผู้ที่มาจากขุนนางชั้นสูงได้ ซามูไรหมดสิทธิ์ที่จะใช้ดาบเข่นฆ่าผู้น้อยอย่างลอยนวล (Kirisute-gomen) ที่นับว่าสำคัญเป็นลางบอกเหตุคือ ซามูไรจะถือดาบติดตัวไม่ได้อีกต่อไป นับแต่นั้นมาจึงไม่เป็นการประหลาดนักที่ว่าในเดือนมีนาคม ค.ศ.๑๘๗๖ เมื่อรัฐบาลรู้สึกมั่นใจในฐานะของตนมากแล้วก็ได้ออกกฎหมายห้ามถือดาบติดตัวเลย

ผู้ที่ต้องได้รับความทุกข์ยากจากการสร้างองค์กรทหารที่ทันสมัยก็คือซามูไรอีก ซามูไรไม่พึงพอใจอย่างเห็นชัด เมื่อกองทัพจักรพรรดิควรประกอบด้วยหน่วยรบจากแว่นแคว้นต่าง ๆ มากมายภายใต้การบังคับบัญชาของพระจักรพรรดิ แม้ว่าแว่นแคว้นจะจงรักภักดีก็ตาม การจัดการตามนี้เป็นไปไม่ได้เมื่อมีการยกเลิกแว่นแคว้น จึงใช้วิธีการใหม่แทน คือ การเกณฑ์ทหาร ซึ่งเป็นธรรมเนียมปฏิบัติทั้งในจักรวรรดิจีนและญี่ปุ่น แม้ว่าระบบศักดินาสวามิภักดิ์ได้เข้าแทนที่มาช้านานแล้วในญี่ปุ่น ข้อบังคับแรกสุดเกี่ยวกับการเกณฑ์ทหารได้เริ่มพิมพ์ออกมาในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.๑๘๗๑ และบังคับใช้ในปีต่อมา แต่การยกเลิกแว่นแคว้นทำให้ข้อบังคับ

เหล่านั้นล้าสมัยและได้บังคับใช้น้อยมาก ในเดือนธันวาคม ค.ศ.๑๘๗๒ ได้มีการประกาศระบบใหม่ระบุคนทุกคนเมื่ออายุครบ ๒๐ ปี ต้องเข้ารับราชการทหารสามปี มีการตั้งกรรมการหกแห่งและกำหนดกองกำลังในยามสงบได้ ๓๖,๐๐๐ คน เมื่อได้ฝึกทหารเกณฑ์เป็นครั้งแรก นั้นก็เป็นการทำลายการผูกขาดที่ซามูไรเคยมีในเรื่องอาวุธและการฝึกอบรมทางทหาร เป็นการช่วยรัฐบาลให้ปลูกฝังความคิดใหม่ของตนแก่คนรุ่นใหม่และช่วยในการกำหนดรูปแบบของความจงรักภักดี และความเป็นเอกภาพแห่งประเทศชาติ

ในด้านการศึกษาก็เช่นกัน ในเดือนกันยายน ค.ศ.๑๘๗๑ ได้มีการตั้งทบวงการศึกษา (Mombusho) ในเกือบ ๑ ปี หลังจากการประกาศการศึกษาภาคบังคับระดับประถมศึกษา ในด้านการสื่อสารคมนาคม ก็ได้มีการสร้างให้ทันสมัยภายใต้การตรวจตราสอดส่องของกรมโยธาธิการในเดือนธันวาคม ค.ศ.๑๘๗๐ เมื่อถึงเวลานั้น ได้มีการใช้โทรเลขกันแล้ว ระหว่างโตเกียวกับโยโกฮามา ใน ค.ศ.๑๘๗๑ ได้มีการวางสายเคเบิลกับเซี่ยงไฮ้และกับวลาสิวอสต๊อค (Vladivostok) ภายใต้การเสนอแนะของอังกฤษ ญี่ปุ่นได้วางแผนสร้างทางรถไฟเชื่อมโตเกียวกับเมืองเกียวโต โอซากา และกับโกเบ (Kobe) ในเดือนกันยายน ค.ศ.๑๘๗๒ เส้นทางรถไฟระหว่างโตเกียวกับโยโกฮามาก็สำเร็จโดยใช้เวลาสร้าง ๒ ปีกว่า ในขณะเดียวกันระบบการไปรษณีย์หลวงก็ได้เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกระหว่างโตเกียวกับโอซากาในฤดูใบไม้ผลิ ปี ๑๘๗๑ และทั่วประเทศ ในปีต่อมา พัฒนาการเหล่านี้ได้เสริมสร้างอำนาจสิทธิ์ขาดและเกียรติภูมิระดับประเทศและระหว่างประเทศให้แก่ฝ่ายบริหารราชการแผ่นดินมาก

บุคคลบางคนในคณะรัฐบาลได้เข้าร่วมการปฏิรูปด้วย ความกระตือรือร้นยิ่งที่เด่นชัดคือ โอคูมาและอิโตในกรมคลัง และโยธาธิการตามลำดับ คนอื่น ๆ ก็ยอมรับการปฏิรูปเป็นส่วนสำคัญในการสร้างพลังของชาติให้แข็งแกร่ง แม้จะมีรายละเอียดปลีกย่อยมากมายที่ไม่ถูกกับรสนิยม และผลกระทบต่อสังคมก็ทำให้พวกหัวเก่ารู้สึกหวาดกลัวสยดสยอง อย่างไรก็ตามก็อาจกล่าวได้ว่า นโยบายภายในประเทศของรัฐบาลดูเหมือนจะได้รับความสนับสนุนเพียงพอ ตรงข้ามกับการดำเนินนโยบายต่างประเทศซึ่งปรากฏชัดถึงความแตกต่างอันนำไปสู่การวิวาทโดยตรง

ในปี ๑๘๖๘ โอคูโบและมิตรสหายของตนได้ประกาศไม่รับรองนโยบายขับชนต่างชาติของรัฐบาลเดิม กลุ่มโอคูโบสมาคมกับอัครราชทูตอังกฤษชื่อปาร์คส์ ซึ่งได้เกลี้ยกล่อมให้อัคร-ราชทูตทั้งหลายประกาศเป็นกลางในกรณีสงครามกลางเมืองและได้ดำเนินการปราบปราม ใครก็ตามในกลุ่มตนที่เห็นว่า เป็นนโยบายเปลี่ยนแปลงแนวทางรวดเร็วเกินกว่าจะเข้าใจได้

การโจมตีชนต่างชาติในหลายเดือนแรกภายหลังการฟื้นฟูเมอิจิ รวมทั้งความพยายามที่จะสังหารนายปาร์คส์ ในเดือนมีนาคม ได้นำไปสู่การลงโทษและขอขมาตามที่ปรารถนา กลุ่มผู้นำเมอิจิได้แสดงจุดยืนเด่นชัดในสายตาของชาวญี่ปุ่นว่า สนธิสัญญาเดิมไม่ดี เมื่อมีความมั่นคงทางการเมืองแล้ว กล่าวกันว่า พวกนี้ตั้งใจจะแก้ไขสนธิสัญญา โดยเฉพาะเงื่อนไขหนึ่งที่รู้กันดีมากเวลานั้น คือ เงื่อนไขการศาลและการจำกัดอัตราภาษีศุลกากร เงื่อนไขการศาลบั่นทอนอำนาจอธิปไตย เงื่อนไขภาษีบั่นทอนการคลังของรัฐบาล

ภายหลังการยกเลิกแว่นแคว้นแล้ว จึงมีโอกาสแก้ไขเงื่อนไขดังกล่าว แต่ในฤดูใบไม้ร่วง ปี ๑๘๗๑ จึงได้มีการตัดสินใจท้ายสุดที่จะส่งคณะผู้แทนไปสหรัฐอเมริกาและยุโรปเพื่อหาหนทางแก้ไขสนธิสัญญา คณะที่ไปต้องให้ความรู้สึกประทับใจในด้านขนาดและผู้ที่ไปในคณะให้มีขบวนมากกว่าที่เคยไป ผู้นำคณะคืออิวาคูรา ซึ่งได้รับความสนับสนุนจากโอคูโบ คิโดและอิโต และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่กลุ่มหนึ่ง ทั้งคณะมีรวมทั้งนักเรียน เลขานุการ และล่ามแปลรวมแล้วกว่า ๕๐ คน ออกเดินทางจากเมืองโยโกฮามาในเดือนธันวาคม ค.ศ.๑๘๗๑ และได้รับการต้อนรับฉันมิตรทั้งที่ซานฟรานซิสโก และที่วอชิงตัน อย่างไรก็ตาม คณะนี้ได้รับทราบว่าการเจรจาเพื่อแก้ไขสัญญานั้นยังไม่ถึงเวลาสมควรที่จะเจรจา ลอนดอนก็มีทรรศนะนี้เช่นกัน ที่เบอร์ลิน บิสมาร์ค (Bismarck) ก็แจ้งคณะผู้แทนทำนองเดียวกัน เป็นบทเรียนซ้ำอีกครั้งในเดือนมีนาคม ค.ศ.๑๘๗๓ จนมิต้องสงสัยแต่อย่างใดว่า ญี่ปุ่นต้องปฏิรูปตนเองตลอดจนแก้ไขระบบนิติศาสตร์ก่อน ตะวันตกจึงจะยอมรับสัมพันธภาพใหม่ได้ คณะอัครราชทูตได้ประจักษ์พยานแก่สายตาตนเองดีว่า ญี่ปุ่นต้องก้าวไปอีกไกลก่อนที่จะอยู่ในฐานะที่จะเจรจาอย่างเสมอภาคกัน สิบแปดเดือนที่เมืองนอก---เป็นครั้งแรกสำหรับอิวาคูรา โอคูโบ และคิโด---พวกเขาได้พบเห็นความก้าวหน้ามากมายทางเศรษฐกิจและการทหาร ทำให้ยิ่งเชื่อมั่นว่า เมื่อกลับบ้านเกิดแล้ว ภาระหน้าที่แรกสุดที่ต้องเริ่มปฏิบัติคือการเร่งรัดสร้างญี่ปุ่นให้เจริญทันสมัย

เป็นคราวเคราะห์ที่รัฐบาลเองได้ตัดสินใจไปอีกรูปแบบหนึ่ง อันสืบเนื่องมาจากความสัมพันธ์ที่มีต่อเกาหลี นับแต่ ค.ศ.๑๘๖๘ ความสัมพันธ์ต่อกันเริ่มไม่ดีนัก เพราะเกาหลียืนกรานที่จะปิดประเทศตามโบราณราชประเพณีและปัดข้อเสนอทาบทามใด ๆ ของฝ่ายญี่ปุ่น โดยกล่าวหาว่า ญี่ปุ่นกำลังหันเหียนแยกออกจาก**วิถีทางเดิม** ชาวญี่ปุ่นหลายคนรู้สึกขุ่นเคืองใจมาก อาทิ นายโซจิมา ทาเนโอมิ (Soejima Taneomi) ซึ่งเป็นรัฐมนตรีว่าการต่างประเทศ คนอื่น ๆ ก็โดยความบันดาลใจที่คิดจะแผ่ขยายอำนาจอาณาเขตญี่ปุ่นตามที่ได้รับการสอนสั่งจากบุคคล**เช่นอย่าง** โยชิดา โชอิน ให้มองเกาหลีเป็นแหล่งที่เหมาะแก่การสร้างอิทธิพลญี่ปุ่นให้เติบใหญ่

พวกเขาได้เรียกร้องการปฏิบัติการทางทหารเพื่อเป็นการล้างอายที่เกาหลีพยายามเหยียดญี่ปุ่น และเพื่อเป็นการขยายอำนาจญี่ปุ่นด้วย ในกลุ่มผู้นำรัฐบาลเองก็มีหลายคนเต็มใจที่จะสนับสนุนข้อเรียกร้องนั้นด้วยเหตุสืบเนื่องจากปัจจัยภายในประเทศมากกว่าจะเนื่องจากประเด็นต่างประเทศ โดยคิดกันว่า การทำสงครามกับเกาหลีจะเป็นการเหหันกลุ่มที่มีนโยบายขับชนต่างชาติซึ่งเป็นเรื่องอันตรายในการที่จะมีความสัมพันธ์กับชาวตะวันตก อีกทั้งการทำสงครามกับเกาหลีย่อมเป็นทางออกสำหรับชาวซามูไรที่คับแค้นใจ ชัยชนะก็เป็นการได้รับที่ดินเป็นรางวัลผ่อนคลายความทุกข์ยากของซามูไรด้วยครั้งหนึ่ง คิโดก็ได้ทำให้ข้อถกเถียงนี้ก้าวไกลออกไปอีก ซาอิโก ทาคาโมริ เองใช้เรื่องนี้อย่างรุนแรงเมื่อประจักษ์ชัดว่า ชนชั้นซามูไรได้สูญสิ้นฐานะอภิสิทธิ์ในสังคมญี่ปุ่นไปแล้ว โกโต (Goto) และอิตางากิ (Itagaki) แห่งโตซา โซจิมาและอีโต (Eto) แห่งฮิเซน ได้ให้การสนับสนุนด้วยความเชื่อมั่นประการหนึ่งและด้วยความปรารถนาอีกประการหนึ่งที่จะบั่นทอนความเป็นปึกแผ่นของสัตสุมากับโชชู

ความเดือดร้อนพลุ่งถึงขีดสุดเมื่อเกาหลีได้บอกปัดอัครราชทูตญี่ปุ่นอีกชุดหนึ่งในขณะที่คณะทูตของอิวาคูรายังอยู่ที่ยุโรป ด้วยความต้องการที่จะหาทางยุติปัญหาทั้งของส่วนตนและของประเทศชาติ ซาอิโกได้เสนอตัวที่จะไปเกาหลี โดยคาดว่าคงถูกฆ่าอันอาจใช้เป็นข้ออ้างทำสงครามได้ คณะกรรมการฝ่ายบริหารได้ให้ความเห็นชอบแผนนี้ในฤดูร้อนปี ๑๘๗๓ แต่ยังไม่ทันได้ดำเนินการ อิวาคูราและคณะของเขาก็เดินทางกลับจากยุโรป และตั้งข้อเรียกร้องให้พลิกกลับแผนการดังกล่าว ในเดือนตุลาคม โอคูโบได้เป็นตัวแทนกลุ่มด้วยความไม่เต็มใจนัก เขาได้โต้แย้งว่าประการแรกการคลังของญี่ปุ่นจะไม่สามารถทนทานได้กับภาวะสงคราม ประการที่สอง พลังงานและทรัพยากรธรรมชาติของทั้งประเทศเป็นที่ต้องการจำเป็นมากแก่การปฏิรูป และประการที่สามการต่อสู้ระหว่างญี่ปุ่นกับเกาหลีย่อมเป็นการง่ายดายสำหรับบรรดามหาอำนาจที่จะตกเบ็ดในน่านน้ำที่มีเรื่องเดือดร้อนเช่นนี้ โดยญี่ปุ่นจะเสียเปรียบอย่างเด่นชัด ความคิดของซาอิโกมิได้สั่นคลอนแม้แต่น้อยต่ออรรถาธิบายเช่นนั้น แต่เขาก็ทนแรงกดดันที่ถาโถมเข้ามามิได้เช่นกัน อิวาคูราสามารถทูลพระจักรพรรดิให้ทรงเห็นชอบด้วย โอคูโบและคิโดก็เกลี้ยกล่อมเหล่าซามูไรได้ ดังนั้น แผนการรุกเกาหลีจึงถูกละทิ้ง และได้ตัดสินใจกันใหม่ให้มุ่งพัฒนาประเทศแทน

รางวัลคือความสามัคคีของคณะผู้นำ ซาอิโก โซจิมา อีโต โกโต และอิตางากิได้ลาออก และอีกหลายคนระดับรองก็ลาออกด้วย ส่วนหนึ่งที่เหลืออยู่ในตำแหน่งก็เก็บตัว ในฐานะที่เป็นรัฐมนตรีโยธาธิการ อิโตได้เป็นกรรมการในคณะกรรมการด้วยในวันที่ ๒๕ ตุลาคม

หลังจากซาอิโกลาออกไปแล้ว ๗ วัน และโอคูโบก็ได้เป็นรัฐมนตรีมหาดไทยในเดือนต่อมา ทั้งสามคนรวมทั้งอิวาคูราคือสถาปนิกเอกของนโยบายสร้างญี่ปุ่นให้ทันสมัยซึ่งในชั้นต้นเป็นนโยบายที่ถกเถียงกันมากและได้ยุติความกันได้ แผนการที่เดิมเป็นแผนชั่วมื้อชั่วคราวก็กลายเป็นแผนงานที่ประสานกันและมีจุดมุ่งหมาย แผนเหล่านี้มีความยืนยงอยู่ด้วย ญี่ปุ่นได้ผูกมัดตนเองอีก ๒๐ ปีในการปฏิรูปประเทศและผูกพันกับสันติภาพภายนอกประเทศ ในทำนองเดียวกันทั้งนโยบายและผู้ดำเนินการบริหารก็ก้าวไปโดยปราศจากการท้าทาย การแบ่งฝ่ายหนึ่งของผู้นำมีอำนาจยิ่งนักก็ทำให้อีกฝ่ายกลายเป็นฝ่ายปฏิปักษ์แบบใหม่ที่มีประสิทธิผล จนอีโตและซาอิโกต้องหันไปสู่การใช้กำลัง ส่วนที่เหลือที่ส่ออันตรายมากกว่าก็หันไปสู่การจัดตั้งองค์กรทางการเมือง ซึ่งมีผลว่า ข้อพิพาทเรื่องเกาหลีใน ค.ศ.๑๘๗๓ มิได้เพียงยุติความในเรื่องแบบอย่างของนโยบายเท่านั้น หากแต่ยังเป็นการตกลงเรื่องการเมืองสำหรับส่วนที่ดีที่สุดของคนรุ่นหนึ่งด้วย